

Stručni rad

Od individue do zajednice: kako graditi odnose među učenicima u petom razredu

Dijana Penava, prof. biologije i kemije
Osnovna škola „August Cesarec“ Ivankovo

Sažetak

Sat razrednika je prilika da razrednik od razreda učini homogenu smjesu, potakne dobre međusobne odnose učenika, stvori pozitivnu atmosferu u razredu između učenika. Učenici komunikacijom s razrednikom/com otkrivaju svoje interese, talente i ideje. Djeca vole crtati, igrati se i kreativno se izražavati. Razrednik promatra učenike, uočava i prepoznaje na kojem području učenik postiže najviše uspjeha s lakoćom i opušteno. Mnogi učenici stvaraju prava umjetnička djela crtanjem, pojedini učenici izvrsno koriste alate za obradu tla, netko voli koristiti iglu i konac. Učenici se grupiraju po interesu, ali ih razrednik može usmjeriti da pokušaju naučiti i nešto novo. Motivacija je pokretač rada kod djece, ali isto tako i pohvala za svako djelo koje stvore vrijedne dječje ruke. Tijekom sata razrednika učenicima se predloži da se uključe u razne nagradne natječaje koje obuhvaćaju teme njihova interesa. U sat razrednika implementira se domaćinstvo, ekologija i sve s ciljem razvoja empatije i jačanja dobrih odnosa učenika unutar razreda.

Ključne riječi: razrednik, komunikacija, interes, motivacija

1.Uvod

Prvi sat razrednika u petom razreda predstavlja veliko uzbuđenje za učenike, roditelje, ali i veliki izazov za razrednika. Do sada je učenicima učiteljica bila oslonac i predstavljala sigurnost i zaštitu tijekom boravka u školi. Međutim, prelaskom u peti razred učenici i roditelji često ne znaju što ih očekuje. Strah od nepoznatog, novog, ali i priče starijih učenika utječu na naše petaše. Razrednik je sada onaj koji će učenike uvesti u novo poglavlje njihova obrazovanja, otvoriti im mogućnosti da se izgrađuju i napreduju u svom razvoju. Novi predmetni nastavnici, izmjena učionica, ponuda velikog izbora izvannastavnih aktivnosti i dodatnih lepeza su izbora i mogućnosti za učenike kako bi svoje interese mogli prošiti ili ojačati dosadašnje [1,2].

Kako bi djeca stekla veliko povjerenje kod razrednika jako je važno ostvariti dobru suradnju razrednik-roditelj. Odnos koji se gradi s djecom uglavnom se preslikava na odnosu s učenicom. Potpora od strane roditelja razredniku recept je za izvrsnu suradnju i organizaciju odnosa unutar razredne zajednice.

2.Središnji dio

Učenici petoga razreda predstavljaju početak oblikovanja zajednice od mnogo individua. Svaki učenik ima svoje posebnosti i kvalitete. Poneki učenici prije će se istaknuti, bez straha istupiti će pred razred izložiti svoje ideje. Međutim, kod nekih učenika može se uočiti da su izrazito kreativni, ali ne znaju svoj rad prezentirati. Kako bi se i oni istaknuli u zajednici svoga razreda potrebno je potaknuti ih i pohvaliti njihov rad. Tijekom raznih radionica o nasilju, ovisnosti, odnosima u razredu najčešće se ističu isti pojedinci. S djecom je potrebno jako puno razgovarati i pokušati im razjasniti uzročno posljedične veze određenih problema. Međutim, boravkom i komunikacijom s djecom brzo se uoče njihovi interesi, „grupice“ društva u razredu, „popularniji“ i „manje popularni“ učenici. Takve odnose potrebno je promijeniti iz temelja. Svaki učenik je jednako vrijedan, sa svojim pravima, ali i dužnostima. Ne želimo da se ni jedan učenik u razred osjeća loše ili manje vrijednim.

Na samom početku školske godine učenici su upoznati s godišnjim planom rada razrednika s naglaskom na interese učenika i prijedloge što bi voljeli raditi. Eko datumi privlačni su djeci, netko više voli obilježiti dane vezane za životinje, netko za planet, neki učenici bi htjeli crtati, drugi izrađivati ukrase, a pojedinci bi radili u školskom vrtu. Možda se čini izazov kako to povezati u jednu cjelinu, a da odnosi u razredu napreduju i jačaju prijateljstvo. Dogovor je ključ rješenja. Puno razgovora, komunikacija učenik-učenik- razrednik, s jednakim pravom glasa i iznošenja ideje u našem petom razredu dovela je do rezultata.

Tijekom rujna učenicima je ponuđeno žele li sudjelovati u projektu vezanom za komarce. Svi učenici su pozitivno odreagirali i uključili se. Učenicima su podijeljene klopke za komarce s uputama, na koji način da postavite klopke i na kojem području u svom dvorištu. Nakon deset dana boravka klopki u okolišu, učenicu su klopke donijeli u školi i prebrojavali ličinki (jajašaca) koja su se razvila na njima (slika 1a,b i 2 a,b).

a)

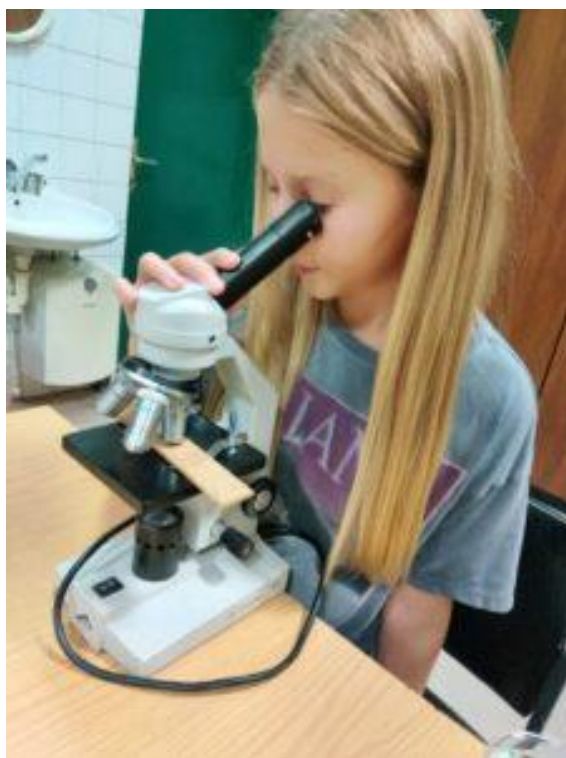

b)

Slika 1. a) Klopke za komarce donesene u školu i b) Pločice spremne za pregled i brojanje

a)

b)

Slika 2. a) i b) Pregled pločica i brojanje ličinki (jajašaca)

Učenici su iz ovog projektnog zadatka naučili da je vrlo važno izliti vodu iz svih posuda u dvorištu tijekom sezone životnog ciklusa komarca. Sami su svjedoci velikog broja komaraca tijekom ljetnih dana, pa su dobili istraživački zadatak. Istraživačko pitanje glasilo je :“Koje životinje se hrane komarcima?”

Jedan od odgovor koji je njih oduševio bio je šišmiš. Učenici kroz filmove, crtane šišmiše dožive kao strašne životinje koje se hrane krvlju. Veliki broj učenika pokazao je interes da istraže sve zanimljivosti o šišmišima i prikupljene informacije prezentiraju drugim učenicima u razredu tijekom sata razrednika. Potaknuti svim navedenim informacijama učenici su predložili da izrade kućicu za šišmiše i pričvrste je u školskom

dvorište kako bi šišmiši imali sigurno sklonište tijekom perioda hibernacije. Proces izrade šišmiša zahtijevao je veću spretnost u rukovanju alatima tijekom rada s drvenim pločama pa smo ovdje pomoć zatražili od školskog domara. Naš školski majstor pomogao je razredu u realizaciji izrade kućice (slika 3a i 3b).

a)

b)

Slika 3. a) Kućica za šišmiše i b) Kućica za šišmiše spremna za postavljanje

Tijekom ove aktivnosti učenici su mislili i potrudili se zaštititi šišmiše tijekom zime, a samom brigom za zaštitu životinja kod učenika dolazi i do razvoja empatije za druge. Brigom o životinjama djeca se uče empatiji.

Tijekom mjeseca listopada obilježava se dan zaštite životinja, a vođeni već navedenim aktivnostima za šišmiše razrednica je učenicima predložila suradnju s Udrugom „Rocco“ iz Vinkovaca s ciljem prikupljanja potrepština za zbrinute životinje.

Prvi korak u realizaciji suradnje bio je obavijestiti sve učenike naše škole o dogovorenoj suradnji i pomoći s Udrugom kojoj je cilj briga o napuštenim životinjama. Učenici su pripremili obavijesti za sve učenike i djelatnike škole, u paru su obilazili sve razrede naše škole u obje smjene i pročitali obavijest. Zamolili su sve koji su u mogućnosti za suradnju i pomoć. Prikupljanje je trajalo dva tjedna. Učenici su kutiju za sakupljanje stavili na ulaz u školu tako da je svima jasno vidljiva (slika 4a-c). Odaziv i uključenost u akciju svih u školi bio je jako velik.

a)

b)

c)

Slika 4. a) Kutija za prikupljanje, b) Učenci 5.a razreda s Udrugom Rocco i c) Prikupljene potrepštine za udrugu životinja

Na jednom satu razrednika rodila se nova, zanimljiva i jako lijepa ideja. Postati posvojitelj jedne životinje u ZOO-vrtu u Osijeku. Jedini problem i izazov u realizaciji ovog cilja bilo je kako prikupiti novac koji je potrebno uplatiti kako bi postali posvojitelji. Došli smo do ideje da u holu škole organiziramo simboličnu prodaju rukotvorina. Ravnatelj škole podržao je našu ideju i krenuli smo u realizaciju. Djeca su izrazila želju da bi voljeli biti posvojitelji lava. Što znači posvojitelj? To označava brigu za nabavku hrane i održavanje nastambe životinje, ali ne da navedenu životinju posvojitelj vodi svojoj kući. Kod kaveza posvojene životinje piše naziv posvojitelja. Naziv naše akcije bio je :“Lav čeka nas!” (slika 5a,b). Prodaja je bila jako uspješna. Učenci su sakupili iznos koji je dovoljan za uplatu za pokroviteljstvo životinje.

a)

b)

Slika 5. a) Učenici petog razreda u pripremi prodaje i b) Naziv akcije učenika petog razreda

Svi učenici vole nešto kreativno izrađivati rukama. Uz pomoć vune i drvenih kuglica učenici su izrađivali lutkice i anđele. Svaki učenik izradio je jednu lutkicu koju je mogao zadržati za sebe ili pokloniti nekoj dragoj osobi, mami, sestri, baki, prijateljici i slično (slika 6).

Slika 6. Lutkice koje su izradili učenici na satu razrednika

Tijekom izrade lutkica učenici su radili i na svom strpljenju, urednosti i preciznosti. Izrada lutkica pokazala se vrlo kreativna i edukativna, svi su se trudili, izmjenjivali iskustva, pomagali jedni drugima, surađivali, objašnjavali etape izrade.

Sljedeći zadatak imao je naglasak na ekologiji. Plastične vrećice predstavljaju veliki problem za sva živa bića na planetu. Kao što su do sada naučili na nastavi prirode stvari u prirode neće nestati same od sebe, one neprestano kruže. Tijekom procesa kruženja na kraju završe na našem tanjuru, postanu dio hranidbenog lanca. Učenici sa željom da se smanji korištenje plastičnih vrećica ukrali su obične platnene torbe u eko

edukativne torbe s jasnom ekološkom porukom i crtežom (slika 7a-e). Tako ukrašene torbe učenici su podijeli učiteljima i stručnim suradnicima u školi i učenicima. Osim toga, tijekom priredbe u školi dijelili su i roditeljima.

a)

b)

c)

d)

e)

Slika 7. a) Prikaz oslikavanja torbi, b) Oslikavanje eko torbi, c) Primjer eko torbe, d) Primjer eko torbe i e) Primjer eko torbe

Moto oslikavanja platnenih vrećica bio je : „Jedna vrećica u moru, dupinu čini noćnu moru!“. Osim platnenih torbi učenici su oslikavali i platnene pernice (slika br. 8 a) koje su izrađene od recikliranog materijala.

Slika 8. Oslikane pernice s motivom životinje

Učenici su izrađivali i božićne čestitke i ukrase. Čestitke i ukrase odnijeli su Obiteljski dom „Horvat“. Štićenici doma za starije osobe obradovali su se znakom pažnje. Učenici koji vole rad u vrtu, predložili su sadnju lukovica u atrij škole. Tijekom te aktivnosti učenici su pripremili tlo uz pomoć grablji, iskopali ruke za sadnju lukovica, posadili ih i

pričvrstili drvenu pločicu na kojoj su napisali datum sadnje i vrstu lukovice koja je posađena (Slika 9. a-c).

a)

b)

c)

Slika 9. a) Lukovice spremne za sadnju, b) Priprema tla za sadnju lukovica i c) Posađene lukovice

Veliki naglasak tijekom sata razrednika predaje se i zdravoj i pravilnoj prehrani, te kretanju i boravku na zraku. Učenici su se iz toga razloga uključili u projekt „FoodEducators”. FoodEducators program (projekt) je započet od strane EIT Food 2022. pod nazivom „Youth Mission”. Projekt je aktivan u preko deset europskih zemalja.

Sudjelovanjem u projektu učenici se educiraju i stječu znanja o utjecaju hrane na zdravlje. Kroz projekt učenici su se upoznali koliko veliki utjecaj hrana koju unosimo u tijelo ima na zdravlje.

Sudjelovanjem u ovom projektu učenici su potaknuti na promišljanje o kvaliteti hrane koju konzumiraju, utjecaju nezdrave hrane na rast, razvoj, ali i ponašanje. Učenici su crtali kako treba izgledati tanjur pravilne prehrane (slika 10a,b), odnosno zdrav obrok i svoj rad su prezentirali pred razredom.

a) b)
Slika 10. a) i b) Prikaz rada učenika: zdrav tanjur

Ovisnost je veliki problem mladih i odraslih. Ovisnost nije nešto što se događa tek u srednjoj školi, ona se događa sada i svagdje i u ranoj dječjoj dobi. Mjesec borbe protiv ovisnosti svake se godine obilježava u razdoblju od 15. studenog do 15. prosinca. Cilj obilježavanja borbe protiv ovisnosti je upozoriti javnost na probleme ovisnosti kod svih uzrasta djece i mladih. Povodom obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti, Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i ovisnosti Vukovarsko-srijemske županije organiziralo je likovni natječaj za učenike osnovnih škola na temu preventivnih poruka, te su izabrani najbolji uradci koji su izloženi u Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci. Tijekom sata razrednika učenici su svoje poruke prenijeli na papir. Jedan rad po razredu šalje se na natječaj. Unutar razreda izabran je jedan rad i poslan. Na ponos cijelog razreda baš taj rad naše učenice izabran je kao najbolji i nagrađen. Sam rad šalje jasnu poruku (slika 11).

Slika 11. Nagrađeni rad učenice

3.Zaključak

Za ideje što kreativno raditi s djecom nije nam potrebna dodatna literatura. Dječje glave pune su mašte, ideja i jasnih poruka. Ono što je potrebno na satu razrednika je poticaj, motivacija i učenici sami nastave s prijedlozima. Od jednog pojma stvara se cijela oluja ideja. Nema prepreka za realizaciju. Pozitivna energija i zajedništvo jedino je što se može osjetiti u razredima koji se ujedine s istim ciljem. Djeca žele raditi i surađivati. Kada su zaokupirana svojim prijedlozima nema svađe, vrijeđanja i nedostatka suradnje. Svi dišu kao jedan. Žele više, pokazuju interes i razvijaju suradničke odnose. Sretna i zadovoljna lica razredniku su najbolja povratna informacija o odnosima unutar razreda. Brinu i paze jedni na druge. Pomažu u savladavanju gradiva, ispravljanju ocjena, žele dobro jedni drugima. Pokušajmo ostvariti suradnju s učenicima kroz ovakve oblike rada. Svako dijete pronaći će neku aktivnost za sebe i osjećati se vrijedno, korisno i voljeno u svom razredu. Ovim metodama rada učenici se zbliže sa svojim razrednikom/com i jačaju povjerenje. Predložimo djeci neke od navedenih oblika rada na satu razrednika. Pohvalimo svakog učenika u razredu, sretni učenici grade sretan i zadovoljan razred bez sukoba i problema.

4.Literatura:

- [1.]Ivanek A. Kreativni razrednik/razrednica. Zagreb: Profi I; 2003.
- [2.]Korčmaroš M. Suvremeni razrednik. Zagreb: Školska knjiga; 1971.